

סוף זמן קר"ש

עש"ק בהעלותך

8:34

עש"ק שלח כג: 8:36

מאן דלא קרי קר"ש בעגותיה
בנדוי הוא כל ההוא יומא
(וזה"ק בלק קפ"ז)

ב"ה

מבן עיינות התאחדותנו

י"ף ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הנה"ק שליט"א

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת שלח

מ"ס' חגיגה כ: עד כג.

פרשת קרח

מ"ס' חגיגה כג: עד כד.

אפילו אילינו סרק (פסטי עם) אם קובע
עדים (למורה) עתידין ליתן פירות (וכו)
לכרות טובות בית תלמידי (הבנים)
מדידי רבני שליט"א שמב"ד תשע"ט

כ"ז סיון תשס"ט

שלח

שנה י"א גליון ל"א (תס"ח)

אוצר הגנוז

לבוש הטלית קטן על החלוק מבחון

בשרע ארח סימן ח' סעיף י"א, תנב: עיקר מצות טלית קטן ללבוש על בגדיו כדי שתמיד יראהו ויזכר המצוה ע"כ, ובמרא הובא בשם כתבים להפך דטלית קטן דוקא תחת בגדיו, והנה מנהג החסידים שלובשין הטלית על החלוק עליון שקורין העמיקה, וזה לכאורה כדעת השרע, (ודאי אין כוונת המחבר שילבש הטלית על הבגד עליון שקורין ריקעלק, שאינו בכלל המלבושין ההכרחיים רק בגד של כבוד או מצוי הקורן), ומנהג האשכנזים שלובשין הטלית תחת התומע"ל וזה כמש"כ בכתבים, וזה חיזוק דברך כלל החסידים נוהגין כהארי והאשכנזים ע"פ דעת השרע. ועי' במ"ב ס"ק כ"ז כ"ז ד"ל: ואותן האנשים המטיילין הציצית במכנסים שלהם, לא די שמעלימין עיניהם ממאי דכתיב וראיתם אותו וזכרתם וגו' ועוד מבין הן את מצות השיי' ועתידין הן ליתן את הדין ע"ז, ומה שאמרין שהלכ"ס בין הכרדים לזה היה די שישמרו הציצית בתוך הכנף, ואלו היה להם איזה דרוזן ממלך ב"ז שתקפו עליו שם המלך, כמה היו מתקפטי"ו ולא לז"ל האנשים המטיילין קצו בציצית שממזון על שם מצוה הקב"ה ודקלמין בס"ק כ"ז ס"ה, כמה מתכבד האדם הנשוא שמו עליו ואמרן חז"ל הוהיר במצות ציצית וזה רואה"ן הישיבנו ומשמן מן התבנים והדחיהים שישארו לעת קץ היו מצינינים במצוה זו כמה דכתיב וצונו עשרה אנשים מכל לשונות הגוים והחזיקו בכנף איש יחידי וגו', ואמרן חז"ל ע"ז להוהיר במצות ציצית וזה ומשמשי"ן לו שני אלפים ושמונה מאות בעדים. גם מרן החתם סופר (דרשות קפ"ז, ד) מעורר על זה חז"ק. הרי ענינו רואות כי רובי המצוות אינם מקיימות כראוי, מפני שאנו דרים בין הגוים אי אמש"ר להותח הציצית תלויין מגלות, וממש שאינם יוצאים ידי חובתם וזאת הו', אין ציצית אלא יוצא.

ובשרת תשובות והנהגות (ח"ב סימן ז') נתון טעם לשני דיעות הללו ד"ל: והנה בביאור הלכה (תקפ"ח) ד"ה שפע מביא שאלה אם מותר לקיים מצוה כשאנו נקי, ומביא שם דברי הגר"א מרגליות זצ"ל שבשעת תקיעת התבנים היו שותתין, או מצא שם צוואה, שראוי לחוש שלא יצא חזרו ותוקע בלי ברכה, ותמה שמתוך לקיים מצוה אין כשאנו נקי, שהרי בלבושים ד' כנפות במקום שאינו נקי ולא חיישינן ע"ש היטב מה משייב.

ואנו נוהגין להתחמך בחפצא של תפלה כמו בטלית או אפילו קיטל לא ליכנס עמו לבית הכסא, (וכמו שכתבו הפוסקים על השרע סוסי' תת"ל), אבל מותר ליכנס בטלית קטן לבית הכסא (ואף שמוחזק למצוה ציצית) וכמפורש בשרע סימן כ"א ס"ה, ומעתה יש לומר דמה שלא נהגו במה מספרים הציצית הציצית הוא, כיון שנכנסים לבית הכסא ומרחין ומקומות המטונפים, ויש בציצית בחיך זהו כעין בזיו מצוה, וכעין הא דאיתיה הרמ"א בס"ק כ"א דיש שכתבו שלא לשכב בטלית שיש בו ציצית כדי שלא יהיו מצוות בזויות עליו, וע"כ לדעתם צריך להכניסות בפנים, והדבר קשה להכניס ולהוציא הציצית כל פעם, לכן נהגו שתמיד הציצית בפנים, ומספיק לצאת עיקר מצות ציצית כל היום (והזכירה מקיימין כל יום בטלית גדול ולא צריך כל רגע).

ומנהג דידן שהציצית מבחוץ גם בביה"כס אף שהם חפצא דמצוה ויש בהם איסור בזיו מצוה, וגם לא שייך שם הטעם לדאית לזכור מצוות ה', רק שיש לחשוב שם חשבונות, או בשבת בבנינים וצוירים וכמבואר במ"ב סי' פ"ה (ס"ק ז'), ולא המקום שמה לחשב ולהחבון לקיים מצוה ה', שאסור לחשב שם בשום דבר שבקדושה, מימי נראה כיון שהטי"ק עיקר מצוה ללבושו כל היום גם כשעוסק במלאכה בזוית, לכן אין בזה בזיו מצוה כשאנו מכסה כשנכנס לבית הכסא או מקום מטונף שיעקר מצוה גם בבזיו, וא"כ בית הכסא בזיו טפי, לא יחלקו תומרי' כהם שהציצית מבחוץ, ובפרט דבלאו הכי מותר בבית הכסא מצוי שמתלויין הציצית.

ולע"ד לדין אין לזוז היום ממנהגו שהציצית מבחוץ דוקא, וזה גופא מביא שידאת ה' חז"ק ע"ל וכל היום, והמתחמך להכניסו כדי שלא ליכנס לבית הכסא בציצית מגולין, הוי תחילתו להתחמך וסופו להקל, שמבטל כל היום מצות ראייה, שהתורה מנידה מנהגתו שגביא לזכירת העשייה.

עוד כתב בשרת (ח"א סימן כ"ה): ויש להוהיר בטי"ק שיהא לבו ובלו לכלוך שהיו בזיו מצוה בטלית קטן מלולך, ואף שקיום המצוה בחוטי הציצית, הלא חידור מצוה בטלית נאה כדאימא (בשבת קל"ג ב' ובגור' ב' ב'), והיונו שהטלית הם כן מכלל המצוה לצאתו, והוא הדין שיש לזכור ששהא נקי כראוי למצוה ה', וכ"כ לפי שדרכינו שנוצתה שתיורה ולא בפנים שיש לזוהר בניהו. (שבמכסה אין מצוה ניו' וכמבואר ברמב"ם פ"א דתפילין הלכה ב' לעיני מצות שרטוט שאין נוהג בתפילין כיון שמכסה, אבל האמת שגם בפנים כבוד למצוה שתיורה תמיד נקי, וכ"כ בלי לכלוך שבעין בזיו מצוה, ויש לחזוקו הט"ק גם כן נקי ונאה).

שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען וגו'. שלח לך פירש"י לדעתך אני איני מצוה לך אם תרצה שלח ע"כ. והנ"ל עפ"י"מ שכתב הרמב"ם ז"ל בהשגחה הוא סיבת הדבקות, ולפי מה שהאדם דבוק בהקב"ה, כך הוא מושגח מאתו ית' ואם הוא דבוק כ"כ בהש"ת עד שהשלך על ה' יהבו ובטחו בו בבטחון גמור, וא גם הקב"ה משיגח עליו בהשגחה גמורה. ונקדים עור הגמרא (ברכות ל"ה), ר' שמעון בן יוחאי אומר אפשר אדם חורש בשעת חרישה חורע בשעת זריעה וכ"י תורה מה תהא עלי' אלא בומן שישארל עושין רצונו של מקום מלאכתך נעשית ע"י אחרים שנאמר (ישעי' ס"א) ועמדו זרים ורעו צאנכם וגו' ובומן שאין עושין רצונו של מקום מלאכתך נעשית ע"י עצמן שנאמר וכו', אמר אביי הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם. וביאור תלמידי בעשש"ק בשמו לפרש הגמרא הנ"ל, שבאמת אם היו במדרגת ר' שמעון בן יוחאי שהיו דבוקים בהקב"ה בדביקות גמור, או בראי עלתה בידם, אם עיקר החסרון הוי שעשו רק כרשב"י בכ"ף הדמיון שידמו א"ע לרשב"י ובאמת לא היו במדרגתו ומשום זה לא עלתה בידם, וכן הביא החת"ס וצלה"ה בשם רבו ר' נתן אלעזר וצלה"ה. ונראה שבוך בזה לדעה א' עם הבעש"ט הק'.

עכ"פ אם האדם דבוק בהקב"ה בדביקות גמור או הוא אינו נופל תחת הטבע שהוא מושגח מהקב"ה למעלה מהטבע, אבל לא אינו דבוק כ"כ או הוא נופל תחת הטבע ואו צריך לעשות כר"י לחרש בשעת חרישה ולזרוע בשעת זריעה ולנהוג בצורה מנהג דרך ארץ. וי"פ שלח לך לדעתך אני איני מצוה לך, כי אם באמת דבוקים בהקב"ה או הם למעלה מהטבע ואין צריכים לשלוח מרגלים וכנ"ל שההשגחה הוא סיבת דביקות. אבל אם תרצה לשלוח מרגלים ומה מוכח שהדבקות אינו בתכלית גמור שהם רוצים לשלוח מרגלים לרגל את הארץ אף לכבוש עפ"י דרך הטבע וא"כ הוא מצות שלח דבלא"ה לא הוי עלתה בידם כנ"ל.

עלו זה בנגב. אפ"ל הדנה מודעת זאת מפי ספרים וסופרים כי עסק התורה קודם התפילה הוא סגולה נפלאה לקבלת התפילה, וכבר הוזכירו שלמה המלך עליו השלום (משלי כ"ט) מסיר אונן משמוע תורה גם תפילתו תועבה, ומכלל לאו אתה שומע הן, שאם האדם עוסק בתורה כראוי לו, תפילותיו מתקבלות לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

ובכן יתכן לומר, כי בשעה ששלח משה רבינו את המרגלים לתור את ארץ כנען, ידע משה רבינו מהימנא שצריכים הם לרחמים וחסדים מרובים להצליח בשליחותם ומה גם להנצל ממצודת היצר אשר פרש רשת ליד מעגל להכשילם ולהטים כדי לגרום בכיה לזרורות, ולזה היו צריכים להפיל תפילה ותחנונים לפני הקב"ה שישלח עורו מקודש להצליח דרכם, ועל כן עמד שרבינו והזוהרים עלו זה בנגב, רומנו על עסק התורה, על דרך שאמרנו חז"ל (בבא בתרא כ"ה): הרוצה שיהיבם יזרים. ועל ידי שיעסקו בתורה יוכו להמשיך חוט של חסד ורחמים, ותתקבל צלותהו ובעותהו קדם אבוהו דבשמאי ויצליח בשליחותם, אבל הם לא עשו כאשר דבר אבלי משה ולא עסקו בתורה ולכן נעשה עמו שיעשה.

וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום. וי"ל בדרך רמז דהנה ראיתי בס', דאם יש לו לאדם איזה מדה רעה ח"ו, יתגבר עלי' ארבעים יום נגד יצירת הולד ואו יגיע אל טבע חדש ולא יהי' בו מדר' זו. וזהו שרמזה התורה, וישבו מתור הארץ מקץ מ' יום שיכול לשוב מארציות שלו מקץ ארבעים יום ויהי' כברי' חדשה או, ודוק.

הג"ה - ראיתי להוכיח פה את אשר שמעני מפ"ק המחבר וצ"ל, כי בימי ילדותו אותה נפשו הטהור' לבוא בסוד האמת ולדעת בחכמת הקבלה, אבל לא עלתה בידו עד שמי' הנ"ל שבמ' יום יכול האדם להיות כברי' חדשה ונהג בעצמו כן ופרש עצמו מכל הנאות עוה"ז כל ימי משך המ' יום, ובסוף המ' יום בליל ש"ק נחלש מאוד וחטתו השתה. וכחצות הלילה נתעורר משינתו ממש כברי' חדשה וטעם טעם וריח טוב ממש כריח ג"ע ואשר מעולם לא טעם כו, ובעניני עוה"ז הריח סירטון גדול עד למאוד וכן בבעלי העבירה, ומה גם אצל הבעל גאווה לא הוי יכול לעמוד כלל וכלל מחמת הסירחון שבו, ומאז והלאה יגבה לבו בדרכ"י ה' והי' הולך וגדול ובא בסוד ה'.

אך פיר' תבואה

והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי ענבים. או"ל (ברכות ה') אם רואה אדם שטוירים באים עליו יפשפש בעשוי, כי מאתו לא תצא הרעות והכל הוא טובה מאת הבורא, ויקח ראי' ממה שאנו רואין אשר הארץ כל שדומלך ליה יותר מצמחת פירות, ולא יאמר אדם שאינו יודע סבת הסיורין, כי מאד צריך לפשפש בעשוי ובפרט על חטאת נעורים שאו התאוה גובר על האדם ר"ל. וזה והתחזקתם, היינו שיתחזק האדם באם ח"ו באים עליו סיורין של אהבה ולקבלם באהבה, ולקחתם מפרי הארץ, פ"י שיקח ראי' מפירות של הארץ כל עוד שמובלך לה יותר מצמחת פירות. והימים ימי בכורי ענבים רומנו על ימי נעורים של אדם שצ"ז צריך לעשות טובים שלימה.

אהל תורה, דודיקוב

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. מחז"ל (ב"ר מד.) אחרי מופלג. ר"ל שעיקר החטא הוא מה שלא נוהר בהסכלות השני' אחרי שנכשל כבר בהסתכלות אסורה בעיניו בשווג בפעם ראשונה, שעל הראשונה אין לדונו כ"כ שהי' בלי כוונה, אבל כשהוא אינו שומר שוב את עיניו אח"כ, זהו עיקר החטא.

תורת אבות

וישלח אתם משה ממדבר פארן על פי ה', כלם אנשים ראשי בני ישראל המה. כולם אנשים, כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות, ואותה שעה כשרים היו', (רש"י). אמר הגר"א ז"ל, דבזה יובן למה היו ישראל במדבר ארבעים שנה פחות חמש עשרה יום, (שכן יציאתם ממצרים היתה בי"ד ניסן, ולאין נכנסו ב"י בניסן, הרי ארבעה ימים, ועוד י"א יום, שאף ללא חטא המרגלים היה להם ללכת במדבר, ככתוב 'אחד עשר יום מחורב דרך הר שעי' עד קדש ברנע'), אף שנגזר עליהם בגלל המרגלים להיות יום לשנה. כי לפי חשבון יוצא, ששעה מכוונת כנגד חצי חודש (שהרי ביום יש עשרים וארבע שעות, ובשנה שנים עשר חודשים). ונאמר כאן ואתה שעה כשרים היו', כלומר, "שעה אחת" מהארבעים יום כשרים היו.

המאור הגדול

הרה"ק רבי מאיר נתן נולד בשנת תקפ"ה. בנו השלישי של הרה"ק מצאנו זייעו הי' נשא את הרבנית בת הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב, שימש כיד ימינו של אביו. נפטר בגיל צעיר ביום ט"ו מנחם אב תרט"ו. והעיד אליו אחיו הרה"ק משינאווא, שמחמת שהיה בו הרבה אמת ולא היה יכול לסבול את העולם השקר, נסתלק בדמי ימיו. הניח אחריו כתבים בנגלה ובנסתר, ואבדו במרוצת השנים.

בנו היחיד הוא הרה"ק רבי שלמה מבאבוב נולד בשנת תר"ז, ובגיל שמונה נתייתם מאביו, ונתחנך על ברכי זקנו רבינו מצאנו. למד בצוותא עם בן דודו הרה"ק רבי משה באדיובער בן הגה"ק מארליץ, ועליהם הטיל אח"כ זקנים רבינו מצאנו את הוצאת ספר תשובותיו דבי"ח. בשנת תרכ"א נשא את הרבנית בת רבי יהודע הלוי רויזנפעלד ב"ר שלום מקאמינקא. בשבת תרכ"ד נתמנה לאב"ד ביקובסק. בתרל"ט נתיישב באופשיצין, ובתרי"מ עבר לרבנות ווישניצא. בתרנ"ב עבר לעיר באבוב ועל שמה נקרא. נפטר א' תמוז תרס"ח.

עם זקינו הרה"ק מצאנו

הגה"ק מבאבוב נסע עם זקינו הגאון הרה"ק מצאנו על גולה לשאוב אויר צח, וזקינו היה תפוס בשרעפיו ומעשן את מקטרתו שקורין "לולקא", ולא שם לב שעלתה להם ממנו. הגה"ק מבאבוב נתיירא שלא יאחז האש בעגלה, וסגר את מכסה הברזל של המקטרת ואחזו בחזקה, והיות שהיה חם מאוד, החליף אצבעותיו כדי שלא יכוה. בינתיים התעורר רבינו מצאנו מהדביקות וראה איך שנכדו מחליף אצבעותיו. נאנח רבינו מצאנו והוכיחו באומרם: וי, וי (בלשונו: נעבעך, נעבעך), הנכד מפחד מאש ומחליף אצבעותיו, וסיפר שרבו הגה"ק מראפשיץ הלך פעם לטייל עמו ועם הגה"ק רבי שלום מקאמינקא בעת קור חזק וכפור על הארץ, ובכמה מקומות עמד ושהה שם קצת ושוב המשיך בהליכתו. אחרי כן חזרו רבינו מצאנו והגה"ק מקאמינקא לראות למה נעצר רבם באלו המקומות, ונוכחו לראות שבכל מקום שעמד שם היה הקרקע מלוכלך בדם, לפי שהסיר עור התחתון מנעליו (שקורים זולין), ועמד על מקום אחד עד שנקרש ונדבקו רגליו להארץ וכשעקר רגליו התחיל לזוב דם.

רבינו מצאנו מסר את סידור תשובותיו לשני נכדיו הגה"ק רבי משה מבארדיוב והגה"ק מבאבוב, ופקודת הקודש עליהם היה לבל יהיה לנכרי שום מגע ומשא בעבודת הדפוס, ואפילו בהנייה לא יגע. ואמר הגה"ק מארדיוב, שהגם שהדבר עלה לו בקושי גדול אף על פי כן מילא רצון קדשו בשלימות.

עם הרה"ק מגארליץ זי"ע

הגה"ק מגארליץ היה לו קצת מחלוקת עם הגה"ק מבאבוב. פעם היה הגה"ק מגארליץ בבארדיוב לשבת, והגה"ק מבאבוב היה באותו שבת באיזה עיר באונגארין. ביום השבת הזדרו הגה"ק מגארליץ מאד בתפלה ובסעודה. אחר כך נכנס למטתו וכיסה כל גופו וראשו. פתאום חדר ברק לתוך הבית, ונשבר חלק ממטתו, והגה"ק מגארליץ ניצל, אבל נכדו (בנו של חתנו הגה"ק רבי ארי' לייביש לישפיץ-טייטלבוים אבד"ק קרעשוב

הילולא דצדיקים

הגה"ק רבי שלמה מבאבוב זצ"ל
ר"ח תמוז שנת תרס"ה לפ"ק

ורודניק) שעמד שם נהרג ל"ע. הביאה בתו את הילד לאביה. סטר הגה"ק מגארליץ לילד המת ואמר: מי ביקש ממנו להיות כאן. אחר כך אמר הגה"ק מגארליץ: שם מאמנים צבא וכאן יורים. (בלשונו: דארט איז מאנעיווערס און דאָ שיסט מען. היינו אצל הגה"ק מבאבוב, שערך שלחן עם חסידים, והגה"ק מגארליץ קרא זאת כמו "מאנעיווערס" עם הצבא). ומו"ח זצ"ל היה מפליא איך שמיד אחר שנהרג נכדו, היה במדרגה לומר מילתא דבדיחותא.

כשהיה הגה"ק מגארליץ בצאנו כשנתיים לפני פטירתו, שאלה לו אחותו הרבנים נחמה אשת הגה"צ רבי יצחק טוביה: מה אתה רוצה ממנו. השיב הגה"ק מגארליץ: תאמיני לי שכוונתי לטובתו. אמרה: הוא מוחל טובתך. אמר: אם כאן יבוא אחי. ביקרו הגה"ק מבאבוב ונתפייסו. זמן קצר אחר זה נסתלק הגה"ק מבאבוב בשנת תרס"ה ואחריו הגה"ק מגארליץ בשנת תרס"ו. (ועל זה המליצו חסידים, שאיזה פנים יש כשנשים מתערבות בעניינים שבין צדיקים).

מלחמה לה' בעמלק

כאשר קבעו להם הציונים את המגן-דוד לסמל, צוה הגה"ק מבאבוב לקרוע ולהסיר את כל צורות המגן-דוד מן הפרוכת ומן המפה שעל הבימה וכדומה, אבל הגה"ק מגארליץ הורה שאותן הפרוכות שיש להם מכבר אין צריך להורידן רק אין לעשות חדשות וגם צורות הללו.

כתוב בספר חלק לעולם הבא עמ"ד אבות (להרב הגאון מהפורסם מו"ה שאול בראך אבד"ק קאשוי) בפרק ו': שמעתי מפי קדשו של הגאון הצדיק מו"ה שלמה זצ"ל מבאבוב, שבקהלה אחת רצו לבנות מקוה ודר שם עשיר אחד שעייב על ידם, וזה העשיר הי' גריל ליסע אל הצדיק מבאבוב ובקשו בני קהלה זו שישכון הצדיק אצלם על ש"ק להטות לב העשיר שיסכים לבנין המקוה, וכן עשה, והצדיק דבר שם על לב העשיר שלא יעכב רבים לעשות מצוה, והקשה ערפו לשמוע תוכחות הצדיק, ואז אמר לו הצדיק כתיב (משלי י"ח) עשיר יענה עזות, פני אם עשיר ע"י עשרו מעיז פנים, יענה מלשון עני.

ובכל זה לא רצה לשמוע לו, והשיב בעזות, נראה מה יהי', ונתקיימו דברי הצדיק שאבד בזמן קצר כל עשרו וחשב להציל עצמו, וזי"ף חתימות על שטרי חובות והוצרך לברוח למדינת הים, ובאותו יום שהייתי שם, בא מכתב וכתבו שחידוש הוא שממש באותו יום שלפני שנה העיז פניו ברבו הוצרך לברוח מביתו. ואני דנתי לפניו כדן לפני רבו ואמרתי לו שסיפר לי הגאון מו"ה פיבייל

זצ"ל פלוט בעל ליקוטי חבר בן חיים, שהוא הי' באותו מעמד בעת שספרו לרבו הגאון חתם סופר זצ"ל מעשה שהי' אצל הגאון בעל שערי תורה זצ"ל, שפעם אחת בעת שרצה לדרוש דרשת כל דרכי, הי' שם איש אחד עז פנים ולא הניחו לדרוש בשום אופן עד שבא לכלל כעס ואמר שלא יוציא שנתו, ובשנה האחרת ביוהכ"פ בא האיש הנ"ל אל הגאון בעל שערי תורה ואמר כמצחק, רבי אי' הבטחתם, ועל זה השיב הגאון זצ"ל עוד היום גדול, וזה הי' בבית הכנסת, והאיש הנ"ל הרגיש מיד חולשות בגופו והכרחו להוליכו לביתו, וכאשר ראה כי כלתה אליו הרעה, שלח שלוחים אל הגאון זצ"ל לפייסו, והגאון השיב בזה"ל, קיין סליחה קיין מחילה, נאָר איין כפרה, וכן הי'. ועל זה אמר הגאון החתם סופר זצ"ל אין זה חידוש, כי הלא רצון יראיו יעשה כתיב, אבל לדעתי אין ראוי שהיראים יהי' להם רצון כזה.

ועל זה השיב לי הצדיק זצ"ל מבאבוב, כי למה להביא ראוי מהחתם סופר, הלא מקרא מלא הוא, גם ענוש לצדיק לא טוב, רק הפירוש בזה הכתוב הוא כן, אמת הוא שאין הצדיק מעניש לשום ברי', רק שהצדיק משפיע שפע וחיות לכל העולם, ולזה שהוא רשע אינו משפיע, וממילא נפסק החיות ממנו, וזהו, גם ענוש לצדיק, היינו אם הצדיק צריך להעניש, אינו מעניש בפועל, רק לא טוב, כל' שאינו מטיב עמו, וממילא יענש ברוע מעשיו.

מועל ישועות

תלמידו של הרה"ק ר' שלמה מבאבוב זצ"ל סיפר, שפעם אחת אמר הרה"ק מבאבוב להגבאי, אחזני חשק גדול לנסוע לדזשיקוב על הציון של זקני הרה"ק ר' אליעזר, פאָק איין די פעקלעך און מיפאָר מיר, והלך לבית הדואר (פאסט אַמט) וצילצל והודיע שאחזו חשק גדול ואינו יכול לעצור ברוחו לנסוע לדזשיקוב, ושיכין לפניו. כשהגיע הרה"ק לעיר דזשיקוב, קיבל את פני רבו והוליכו לאכסניא שלו.

כשהגיע הרה"ק לפתח הבית ראה תמונות התלויים על הקיר, אמר הרה"ק, איך וועל נישט אַריינגיין, מיזאָל אַראָפּנעמען די בילדער, אַז נישט פאר איך צוריק. בעל האכסניא נכנס לאשתו וסיפר לה מה שאמר הרה"ק, אמרה לו, איזה תמונות יש לי! הלא הם מזקינינו וזקנתינו ומהדודים. אמר הבעל להרה"ק מה שאמרה אשתו, אמר הרה"ק בתקיפות [שטרענג] איך וויל פון גאַרנישט הערן, אַז מינעמט נישט אַראָפּ די בילדער, נעם איך דעם צווייטן צוג אַהיים. התחיל בעל האכסניא לבכות לפניו בבכיות נוראות, וביקש מהרה"ק שאל ילך מביתו, ושהוא זקוק לישועה בנן זכר. אמר לו הרה"ק, הנני מבטיח לך בן זכר לשנה הבאה, אבל תסיר את התמונות. הסיר לה את התמונות והרה"ק מהר"ש נכנס לביתו.

וסיים המספר, כשהייתי פעם בדזשיקוב אמר לי בעל האכסניא הנ"ל, הלא אתה חסיד באבוב, אספר לך מעשה נאה, וסיפר לי מעשה הנ"ל, וקרא לבנו והראה לי שהוא הבן זכר שנולד מברכת הרה"ק. (שיח זקנים)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

בהעלותך את הנרות, איתא במדרש רבה (פ"ו ס"ו) זה שאמר הכתוב (תהלים לד') יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו, וצ"ב שייכות מקרא זה לכאן.

ב ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר צוה ה' את משה, פירש"י ויעש כן אהרן, להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, ונלאו כל חכמי לב למצוא ביאור מפני מה הוצרך הכתוב להשמיענו שאהרן קדוש ה' לא שינה ממאמר הקב"ה.

ג וזה מעשה המנורה וגו' כמראה אשר הראה ה' את משה כן עשה את המנורה. והקשו המפרשים מה משמיענו פסוק זה, הלא כבר נאמר בפרשת ויקהל (שמות לו יז) צורת המנורה שעשה בצלאל.

ו יי"ל על פי מה שכתב בערוגת הבשם (פ' במדבר) אהא דמבואר בזה"ק (אחרי דף סג): דכל מילי דקדושה צריך הכנה והזמנה, כדי שיהא ראוי שיוכל עליו הקדושה, ונראה ראייה לזה מהכתוב ספר תורה, שצריך לקדש הדיו והקולמוס בכתיבת אות אחר קודם שיכתוב האזכרות שבספר תורה (יו"ד סימן רע"ו ס"ד), וכמו כן צריך שיאמר קודם קיום כל מצוה הרניי מוכן ומזומן לקיים מצוה זו, דעל ידי מוצא שפתיו עושה הזמנה כדי שיחול לחול הקדושה על מעשה המצוה. וכתב המהר"ל (דרוש על התורה) דפיות ישראל הם כמו הקלף שבספר תורה לתורה שבכתב, כמו כן הנה הנה פפיות בני ישראל כקלף לתורה שבעל פה. ואם כן כמו בקלף שבספר תורה צריך שיהיה מעובד לשם קדושת ספר תורה, כמו כן פיות בני ישראל צריך שיהא מעובדין לשם קדושת ספר תורה שבעל פה, ועל זה אמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ב מ"ב) והתקן עצמך ללמוד תורה שאתה ירושה לך, היינו שתהא מעבד עצמך, שתהיה מוכשר ללמוד תורה שבעל פה, כדרך שהקלף צריך שיהא מעובד לשמה, עכ"ד. ויסודן של דברים מציינו בפירושו רבינו יונה עמ"ס אבות (פ"א מ"ז) שלא ידבר בפה דברי תורה ודברים שכלו דברים של הבלי עולם, שהיו החכמים הקדושים עושים עצמן ככלי שרת, שאין משתמשין בהם דברים של חול, עיי"ש.

ובערוגת הבשם שם ביאר הא דאיתא בגמרא (שבת פז). שלשה דברים עשה משה מדעתו והסכים הקב"ה עמו, הוסיף יום אחד מדעתו, מאי דריש היום ומחר, מה מחר לילו עמו אף היום לילו עמו, ולילה דהאידינא נפקא ליה, שמע מינה תרי יומי לבר מהאידינא, ומנלן דהסכים הקב"ה על ידו, דלא שריא שכונה עד צפרא דשבתא. ולכאורה קשה כיון שהש"ת הסכים עמו, מאי טעמא לא ציוה כן מעיקרא, ועוד אמ' ה' לא צוה, למה משה עשה כן מדעתו. אך ביאור הענין כי עיקר ההכנה לקדושה הוא על ידי הפרישות בדבר המותר, וכמו שהאר"ך הרמב"ן (ר"פ קדושים) שיסוד הקדושה הוא לקיים מאמרם (יבמות כ). קדש עצמן במותר לך, עיי"ש. ולזה הקב"ה לא צוה מעיקרא להיות פרושים ג' ימים, הגם שבאמת היה רצונו של הקב"ה ליתן התורה ליום השלישי, שהרי אם היו מקיימים מצד ציווי הש"ת, עדיין לא היה בכלל גדר קדושה, דדוקא אם מקדש עצמו במותר לו, אז הוא בגדר קדושה, ועל כן בא משה והוסיף יום אחד מדעתו, כדי שיקדשו ישראל עצמם במותר להם, עכ"ד הנפלאים.

והנה כתב מרן החתם סופר בתורת משה (פ' בהעלותך) ד' קני המנורה מרמזים אקרא דכתיב (ישעיה ל"ו) והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמה ודעת יראת

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ס"ג פרשת בהעלותך שנת תשס"ט לפ"ק
נתפרסם עיי' ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ה' היא אוצרו, ודרשו חז"ל (שבת לא.) אי איכא יראת ה' אין אי לא לא, וטפל לו ששה סדרי משנה, כי הוא זה תכלית הכל, והוא הקנה האמצעי אשר ששת הקנים פונים אליו, עכ"ד. ויל"פ באופן אחר קרוב לדבריו הקדושים, כי ששת הקנים רומז על ששה סדרי משנה מה שסידר רבינו הקדוש והן יסוד תורה שבעל פה, ושלא תאמר שבדוהו זה מלבם ח"ו, לזה אמר אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, הוא נר האמצעי רומז על תורה שבכתב אשר ממנה יוצאין ששת הקנים היינו ששה סדרי משנה, כי תורה שבכתב הוא המקור שהור לתורה שבעל פה, וחז"ל לא חידשו דבר מדעתם ח"ו, כי אם באו לפרש ולחזק תורה שבכתב.

ו יצ"ל פי זה יתבאר הכתוב בהעלותך את הנרות, רמז על התורה כי נר מצוה ותורה אור (משלי ו כג), כי בכדי שיזכה האדם להעלות את הנרות וישיג תורה שבעל פה, צריך להזהר אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, פני המנורה ראשי תיבות פ"ה. ובא הרמז בזה שלפני הלימוד צריכים לקדש את הפה לשם קדושת ספר תורה שבע"פ, ואו יאירו שבעת הנרות, היינו ששה סדרי משנה יסוד תורה שבעל פה היוצאים מנר האמצעי הוא תורה שבכתב, אבל אם אין האדם מקדש את פיו קודם הלימוד, איך יוכל להשתמש בפה מטונף ומלוכלך להניח בו דיבורי קודש של תורה ותפלה, ואיך יוכל הפה להיות כלי שרת לעסוק בה בדבר ה'.

וזה שאמר ויעש כן אהרן, ופירש רש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, שהכתוב מספר שבחו של אהרן איך שהיה נזהר בקדושת הפה והיה מקדשו ומטהרו ביתר שאת קודם הלימוד שיהא קדוש לקדושת תורה שבע"פ, וכמו שנאמר (מלאכי ב ז) כי שפתי כהן ישמרו דעת, כי אהרן הכהן היה שומר שפתיו בהשכל ובדעת, ע"ד שאמרו חז"ל (אבות פ"ג מ"ג) סיג לחכמה שתיקה. ולזה אמר להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, היינו שלא שינה עבודת ששת קני המנורה הרומזים אל ששה סדרי משנה מעבודת נר האמצעי הרומז על תורה שבכתב, וכמו בתורה שבכתב עשה הזמנה לשם קדושת ספר תורה טרם שהתחיל לכתוב על הקלף, כן עשה אהרן כהנא קדישא קודם שעסק בתורה שבע"פ, שקידש את פיו לשם קדושת תורה שבע"פ שיהיה ראוי להיות כלי שרת לעסוק בו בתורה ובתפלה.

ו לזה סיים הכתוב כמראה אשר הראה ה' את משה, הכוונה כמו שמצינו במתן תורה שהוסיף משה יום אחד מדעתו והסכים הקב"ה על ידו, ועם כל זה לא צוה ה' על זה מעיקרא כדי שיקדשו בני ישראל את עצמם דוקא בדבר המותר להם, וזה ישמש להם כהכנה והכשר לקבל תורה שבעל פה, כן עשה את המנורה, בדרך זה עשה אהרן עבודתו בקודש בהדלקת המנורה, שבגודל קדושתו השפיע דבר זה בשעת הדלקת המנורה להיות

מקדשים את פיהם בקדושה יתירה כדי שיוכו לקבל אור קדושת תורה שבעל פה.

ו בזה יתבאר מה שהסמיך המדרש את הכתוב יראו את ה' קדושו, כלומר איך זוכים לזה להיות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, להשיג אור קדושת תורה שבעל פה, על ידי שיהיה אל מול פני המנורה יאירו, שיקדשו את הפה, ובמה מקדשים אותה, לזה הסמיך המדרש את הכתוב יראו את ה' קדושו, וקדושה היינו פרישות בדברים המותרים, שבזה יכולים לקדש את הפה להיות קדוש ומוכשר לקבל אור קדושת תורה שבעל פה.

ו לזה מצינו בעשרה הרוגי מלכות (קנינת לתשעה באב) שבכה רבי ישמעאל על רשב"ג וקראו מנורה הטהורה וכו' פה המתגבר בתורה. ובאבות דרבי נתן (פרק ל"ח) הגויסא, היה בוכה וצועק פה קדוש. כי התנאים הקדושים קדשו גופם עד שנעשו כמנורה כלי שרת לעבוד השי"ת בתורה ובתפלה והגוף נעשה קדוש ע"י קדש עצמך במותר לך, ולזה אמר מנורה הטהורה, שהיה להם פה קדוש ונעשו ככלי שרת על ידי שקדשו עצמם במותר, ועל ידי זה זכה להיות פה המתגבר בתורה. והוא לימוד גדול שאם האדם רוצה לעסוק בתורה צריך שיהיה לו פה קדוש בכדי ללמוד דף גמרא, ואי אפשר לזכות לזה רק על ידי קדש עצמך במותר לך שלא ילך אחר התאוות המותרות.

חיים אנחנו במדינה שפלה, קיינו היום (במדבר יא ד) והאספסוף אשר בקרבנו התאוות תאוה, ופירשו המפרשים (תולדות יעקב יוסף פ' בהר בשם המגיד) שהתאוה שיהיה להם תאוה, ועוררו התשוקה והחמדה לעניני העולם הזה. וזהו עצם המהות של המדינה שרבו בו קליפות של תאוה, כל המדינה מיוסד על בחינת התאוה תאוה, ופה המשוקע בתאוה אפילו של היתר אינו יכול לעסוק בתורה ובתפלה, ואדרבה זה גורם קריירת לתורה ולתפלה ולכל דבר שבקדושה, ולדאבוננו נפרץ אצל כמה בני ישראל הכשרים אשר ראשם ורובם הוא בשולחנם מה שיכולים להוסיף עוד בתאוה עולם הזה, ועובדא ידענא דהוה אצל ק"ז מרן הקדושת יום טוב זללה"ה שראה אצל אחד בתוך ביתו שהוסיף מלה להמתיק מאכלו, נאנח הקדושת יום טוב ואמר, אוי, האם את כל התאוות יש למלאות, עכ"ד. ואנן מה נימא אבתריה בימינו אלה שהולכים אחר תאוה עולם הזה, תאוה מתאוה שונות, כל מה שהלב יכול לחשוב, והכל הוא על טהרת הכשרות, אבל תאוה הוא תאוה, וזה גורם שנעשים מגושמים כל כך עד שנאבד כל רגש לדבר שבקדושה ולדברים רוחניים, ולזה עלינו לדעת ולזכור הציווי של קדושים תהיו, לקדש עצמינו במותר ולשמור על הפה, אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, ראשי תיבות פ"ה, שיהיה הפה קדוש ולשמור עליו מה שמכניסים בתוכו, ובודאי לא ניתנה תורה למלאכי השרת, וכל בשר ודם אוכל ושותה, מכל מקום צריך שיהיה במדה ובמטרה בהשכל ובדעת, לפרוש עצמו מצ"ט שערי היתר וכל שכן מעניני איסור, ועל ידי זה יזכו לקצת קדושה לקדש קצת הגוף, ועל ידי זה יזכו ללמוד תורה הקדושה ונוכה שיהיה הגוף קדוש, והפה יהיה ראוי להיות כלי שרת להשי"ת לתורה ולתפלה ולכל ענינים קדושים.

והשי"ת יעזור שנוכה אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, ונזכה לעסוק בתורה בקדושה ובטהרה, עדי נזכה לראות בהתרוממות קרן התורה וישראל ובהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

צטצילי הלכה

בירורי הלכות, ערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועד לחכמים" שע"י מבצר הכוללים קרית יואל - והיו למראה עיניו של הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א
להערות והארות: 845 662 4936 או ע"י הפקס: 845 781 7213

דין כיבוס בפלעסטיק

- (א) הנה יש כמה מיני אופנים שאפשר לעשות מפלעסטיק, ונבאר כל מין מזה דינו לענין כיבוס בשבת.
- (ב) מין א' הוא מה שמצוי שעושין בגדים מן פלעסטיק (הנקרא פאלעסטיק"ר או עקריליק"ק או שאר שמות) דהיינו שעושין חוטים מפלעסטיק ואורגים בהם בגדים, יש לזהר בהם בכל דיני כיבוס (כמו שאר בגדים) דהיינו שלא להשרותם במים וכדומה ככל הדינים שנתבאר בגליונים הקודמים וע"כ טישטוך שנעשה מפאלעסטיק יש לזהר שלא לשפוך עליו מים אף שהוא נקי.
- (ג) מין הב' הוא פלעסטיק שהוא גוף אחד והוא קשה שא"א לכופו והם כלים העשויים מפלעסטיק (כגון פלעסטיק קאנטעינער"ס, או פלעסטיק טי"ש וכדומה) לא שייך בהו כיבוס כלל, ומותר להדיחם עם מים ולשפשפם בחוץ להעביר להלכות כשם שמותר לעשות כן בכלים העשויים מן עץ ומתכת וכיוצא בזה, ומהאי טעמא אם נתלכלך הגלעזער מותר להדיחם במים ולשפשפם היטב להעביר להלכות.
- (ד) מין הג' הוא פלעסטיק שאינו קשה כ"כ בכלים העשויים מפלעסטיק אלא הם רכה, וכשאוחזם בידו יכול לכופו אותם (ס'אזי בייגעדיג) ובמין זה עצמו יש ב' מינים, מין אחד שאינו בולע כלל כדוגמת הפלעסטיק טישטוך, ומין השני בולע מים כדוגמת הלענסעס הרכים הנמצאים בינינו שנעשה באופן שבולע מים ולחלוטית.
- (ה) הפלעסטיק הרכה הנ"ל שנעשה באופן שאינו בולע כדוגמת פלעסטיק טישטוך, היה מקום להקל ולומר שאין שייך בו כלל דין כיבוס ועדיף מ"עור", שעור בולע קצת משא"כ מין זה, מ"מ כתבו הרבה אחרונים [שדנו בענין פלעסטיק] שנכון להחמיר בזה שדינו כעור שנתבאר בשבוע העעל"ט, שמותר לשרותם במים אבל נכון לזהר שלא לשפשפם בחוץ.
- (ו) וע"כ אם נדבק לכלוך על פלעסטיק טישטוך ורוצה להסירו משם, מותר לשפוך עליו מים, וגם להעביר להלכות בנחת, אבל נכון לזהר שלא ישפשפו בחוץ.
- (ז) וכן מותר להדיח כלים עם פלעסטיק הענטשע"ך המלוכלך על ידיו, ואם נדבק עליו לכלוך נכון לזהר שלא יעבירו ע"י שפשוף חזק, וכן אם נתלכלך הצאמ"י שעל הבאמ"י [שמשם מוצץ התינוק] מותר להעביר להלכות עם מים, אבל נכון לזהר שלא ישפשף בחוץ כדי להעביר להלכות משום איסור כיבוס.
- (ח) כל זה בפלעסטיק הרכה שנעשה באופן שאינו בולע, אבל אם נעשה באופן שבולע לחלוטית בתוכו כדוגמת הלענסע"ס שזכרנו בסעיף ד' דינו שונה ויתבאר בעזה"י" בשבוע הבעל"ט.

=====

- (א) ע"י בשו"ת שבט הלוי (ח"א סי' צ"ז וחי"ה סי' ל"ז) שפסק דדינו כמו שאר בגדים שחייב על כיבוס מן התורה ואמרינו בהו שרייתו זהו כיבוס, ואף דקיי"ל דאין סחיטה מן התורה בשער ועור, מ"מ הוכיח ממשנה (בבב"ב פ"ג): דבגד העשוי משער שאני ושייך בו כיבוס וסחיטה וחייב על כיבוס מן התורה דשק המבואר בש"ס דהוא בר כיבוס (שם) פי רש"י דהוא עשוי מנוצה של עיזים עי"ש, וכ"פ בשו"ת עמק התשובה (ח"א סי' ט"ז), וכן העלה להלכה בספר זכור ושמור (מלאכת מלבן - לבעמח"ס שו"ת מחזה אליהו שליט"א) ועיין שם שמבאר מסבא דבעצם גם צמר אינו בולע רק מחמת שיש הרבה צמר ביחד נבלע שם המים וא"כ הי"ה בבגד שער או פלעסטיק שגיי"כ בולע בין ארוגים יש בו כיבוס גמור עי"ש, (ועי"ע בבח"ל ש"יב סעיף ט' סוף ד"ה מותר בשם הירושלמי).
- והנה אף שיכולין לפקפק על דין זה דיש לומר דגם בבגד העשוי משער ליכא איסור שרי"י וסחיטה כמו בסתם שערות ונהרא"י מזבחים יכולים לחלק דנוצה של עיזים שאני מסתם שערות של אדם וכן יש לחלק בכמה אנפין ואכמ"ל, מ"מ בפנים כתבו שיש לזהר בזה מכיון שיש בזה חשש איסור תורה, ועוד שבקל יכולין לבוא לידי טעות דהרבה פעמים נתערב בתוכו כמה אחרים משאר מינים וכן מצאתי בתולדות שמואל (מלאכת מלבן סי' ל"ב אות י"ב) שאף שבעצם נראה דדעתו להקל בנידון זה, מ"מ סיים שאין לסמוך להקל אפי' לשרותו במים מחשש שמה נתערב חוטיין משאר מינים עי"ש.
- (ב) מה שכתבו בפשטות דבכלים לא שייך כיבוס, כן הוכיחו הפוסקים מהא דמצנינו (בסי' שכ"ג סעיף ו' וט') דמותר להדיח ולשפשף כלים, וכן מהא דכתבו הפוסקים (בסי' תק"ט סעיף ה') דאסור להגדיל ביו"ט משום שנראה כמתקן כלי, ולא אסרו משום כיבוס, ועי"ע בשו"ת אבני נזר (סי' קנ"ז), וכ"כ המשגיב (סי' ש"ב ס"ק מ"א), ועי"ש שכתב דאף בכלי עץ לא שייך כיבוס כלל, ועי"כ כלים קשים מפלעסטיק הוא כ"ש מן עץ, דהא עץ בולע קצת כמו שנראה בחוש, משא"כ כלים של פלעסטיק שאינו בולע כלום פשוט דליכא איסור כלל.
- (ג) דווקא להעביר להלכות שרי אבל בענין הנחת ספרע"י וכיוצא בו נעשה להחמיר הגלעזער (גלאנצען בלע"ז) יש להחמיר שלא לעשות כן בשבת וכדעת הגמ"א סי' שכ"ג סקט"ו עי"ש ואכמ"ל בדין זה.
- (ד) מקום הספק בזה הוא מכיון דלא נתברר בש"ס ובראשונים מה הוא החילוק בין כלים (שנתבאר בהערה הקודם דליכא בהו איסור כיבוס כלל) לעור (שנתבאר בגליון של שבוע העעל"ט) שיש בהו כיבוס כשמפשף [ולרוב הפוסקים הוא איסור תורה], ואפשר לבאר החילוק בשני אופנים [והנפק"מ בין שני אופנים אלו הוא בפלעסטיק וכמו שיתבאר], אופן הא' הוא דמשום הכי ליכא איסור כיבוס בכלים, דעץ אינו בולע כ"כ כמו עור וכ"ש שאר כלים וכאופן זה ביאר בשו"ת אבני נזר (סי' קנ"ז) ועי"ש שכתב דאף בולע (כמו שמצינו שבולעים בליעות איסור) מ"מ לענין מלאכת מלבן ליכא חשש בזה, מכיון דעיקר מלאכת ליבון אינו אלא משום חזותא כמו שכתב התניא בקו"א (סי' ש"ב סק"א), ע"כ בבלעיות שנבלע בתוך הכלי שאינו מקלקל מראהו ליכא איסור כיבוס בזה עי"ש, לפי חילוק זה לכא"ו פשוט דפלעסטיק הרכה שאינו בולע ליכא איסור כיבוס כלל, דמכיון שאינו בולע כלל פשוט דקיל יותר מעץ, וכן ראיתי שצדק בספר תולדות שמואל (שם).
- אלא שיש לגמגם על חילוק זה ע"י בשו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' ל"ז) שציין למה דמבואר בירושלמי בכמה ענינים שיש מלאכת מלבן אף בדברים שאין בולעים כלל עי"ש, ועוד יש לפקפק על חילוק זה דהרי יש הרבה מיני עצים שבולעים כמו עור או יותר.
- אופן הב' דיכולין לחלק בין כלים לעור דרך במינים שהם רכין יש איסור כיבוס אבל מין דקשה כמו כלים ליכא איסור כיבוס משום דלא דמי' למה שה"י במשכן ועי"כ נחשב כנחטר בצורת המלאכה (וכעין זה מצנינו עבוד מלאכות ואכמ"ל) ולפי"ז אף במין כלי שבולע הרבה ויותר מעור מ"מ כיון דהוא קשה ליכא איסור כיבוס, וכן להיפך מין דרכין כגון פלעסטיק הרכין אף שאינו בולע לכא"ו דינו כעור שאסור לשפשפו (אכן אולי יש לדחוק ולומר דאף לחילוק זה אין הכרח דברכה לעולם איכא כיבוס, אלא יש לומר דאף ברכה אין איסור רק כשנבלע קצת מעור ולא כשאינו בולע כלל) וצ"ע בכל זה, ולמעשה כיון שאינו מפורש בש"ס ובראשונים טעם הדברים כתבו הרבה אחרונים שנכון להחמיר בפלעסטיק הרכה אף כשאינו בולע כלל וכמו שהובא בהערה הבא.
- (ה) שו"ת מנחת יצחק (ח"ו סי' כ"ג), שו"ת באר משה (ח"א סי' ל'), שו"ת כוונת הלב (סי' י"ג - אף שצייד להקל, מ"מ סיים להחמיר כיון דלא בריא ל"י הא מילתא דאולי אף שאינו בולע מ"מ יש איסור דרבנן מכיון דמחזי ככיבוס בגדים, ואגב עי"ש שסי' ל' דדין שפשוף היטב הנאסר בעור הוא רק כשמפשף צד אחד על צד האחר הא בלא"ה ליכא איסור [ונמנ"ה מקיל כן גם בפלעסטיק], וחולק על המשגיב שמחמיר בזה, ועי' בגליון העבר שכתבו להחמיר בזה, וכ"כ בשערים מצויינים בהלכה (סי' פ' ס"ק ל"ד) שו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' ל"ז) ועי"ש שיש לו צד אולי הוא חמיר מעור ודינו כבגד] ושו"ת עמק התשובה (ח"א סי' ל"ז).
- (ו) דוגמא זה כתב המנח"י (שם) ועי"ש דאינו מיקל לכתחלה אף כשאינו משפשף רק בעת הצורך באשה שיש לה מיחוש על ידיה.
- (ז) בדוגמא זה מיייר בכונת הלב (שם), ואף שמיקל שם בשפשוף שאינו צד על צד מ"מ כתבו להחמיר בזה לפי מה שנתבאר בשבוע העעל"ט דיש להחמיר כל שחופף היטב שדינו כמו שפשוף צד על צד, וכמו שהבאנו בהערה ה'.